

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Ikonográfia

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Művészettörténet szak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Ikonográfia				A tantárgy kódja		HLM 1110			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Kovács Zsolt egyetemi adjunktus								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve											
2.4. Tanulmányi év		I	2.5. Félév		I	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	0
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	2	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	0
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					24
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					9
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					85
3.8. A félév összóraszám					113
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	Nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógéppel és vetítővel rendelkező terem.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	1. Elvontan gondolkodik 2. Tudományos munkákat és szakvéleményeket alkot 3. Kritikus módon közelít meg problémákat 4. A képzőművészeti ábrázolások témáinak felismerése, hangsúlyosan a keresztény ikonográfiára 5. önálló tudományos munka elősegítése
Transzverzális kompetenciák	1. Értékeli a kulturális és művészeti megnyilvánulások sokféleségét

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A különböző ábrázolási típusok és gyakori képi témákkal való megismerkedés, ezek értelmezési lehetőségeinek áttekintése és a keresztény témák felismerésének, azonosításának elősegítése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A tudományos munka eszköztárának elsajátítása, tájékozódás a szakterület alapvető irodalmában, önálló szemináriumi dolgozat elkészítése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az ikonográfia meghatározása és területe.	Előadás, bemutatás, példák	
2. Az ikonográfia és ikonológia kialakulása és története	Előadás, bemutatás, példák	
3. Ikonográfia és ikonológia	Előadás, bemutatás, példák	
4. A megszemélyesítés (perszifikáció)	Előadás, bemutatás, példák	
5. Az allegória	Előadás, bemutatás, példák	
6. A szimbólum, attribútumok.	Előadás, bemutatás, példák	
7. Szimbolikus ábrázolások (emlékművek)	Előadás, bemutatás, példák	
8. A keresztény ikonográfia jellegzetességei	Előadás, bemutatás, példák	
9. A keresztény ikonográfia jellegzetességei	Előadás, bemutatás, példák	
10. Jellegzetes képtípusok: narratív kép, kegykép	Előadás, bemutatás, példák	

11. A képzőművészeti ábrázolások irodalmi forrásai	Előadás, bemutatás, példák	
12. Történeti ikonográfia	Előadás, bemutatás, példák	
13. Az ikonográfiai kutatás eszközei	Előadás, bemutatás, példák	
14. Az ikonográfiai kutatás eszközei	Előadás, bemutatás, példák	

Kötelező könyvészet

Białostocki, Jan: *Ikonográfia*. In: Az ikonológia elmélete. Ikonológia és műértelmezés. Szeged 1997, 227-251. (EGA könyvtár)

Panofsky, Ervin: *Ikonográfia és ikonológia: bevezetés a reneszánsz művészet tanulmányozásába*. In: A jelentés a vizuális művészetekben. Budapest 1984, 284-307. (elküldöm digitálisan)

Szilárdfy Zoltán: *"Kik a kerubokat titkosan ábrázoljuk...": liturgia és kompozíció*. In: Művészettörténeti Értesítő, 1990. (39. évf.) 1-2. sz. 82-91. (elküldöm digitálisan)

Białostocki, Jan: *A Halál kapuja*. In: Uő.: *Régi és új a művészettörténetben*. Budapest 1982, 183–205.

van Straten, R.: *Einführung in die Ikonographie*. Berlin, 1989 (angolul: *An Introduction to Iconography*. Amsterdam, 1994)

Kerny Terézia: *László király ikonográfiája*. In: Magyar művelődéstörténeti lexikon. Középkor és kora újkor. VI. Főszerk. Kőszeghy Péter. Bp. 2006. 411-453. Online:

http://mamul.btk.mta.hu/MAMUL_SZERK/mamul_view.php?editid1=5806

Kerny Terézia: *Magyar szentek tisztelete és képzőművészeti ábrázolásai (13-18. század)*. In: Magyar művelődéstörténeti lexikon. Középkor és kora újkor. VII. Főszerk. Kőszeghy Péter. Bp. 2007. 216-243.

Online: http://mamul.btk.mta.hu/MAMUL_SZERK/mamul_view.php?editid1=5807

Ajánlott irodalom:

Handbuch der politische ikonographie. I–II. Hrsg. Martin Warnke, Uwe Fleckner, Hendrik Ziegler. München 2011.

*** *A keresztény művészet lexikona*. Szerk. Seibert, Jutta. Bp. 1994². (AKAD, EGA)

Künstle, K.: *Ikonographie der christlichen Kunst*. I–II. Freiburg I Br. 1927–1928.

*** *Lexikon der christlichen Ikonographie*. I–VIII. Hrsg. Kirschbaum E.–Braunfels, W. Rom–Freiburg–Basel–Wien. 1968–1976. (AIA vagy IA, EGA)

**** Panofsky, Erwin: *A jelentés a vizuális művészetekben. Tanulmányok.* Budapest, 1984. (EGA)**

Pigler Andor: *Barockthemen.* I–III. Bp. 1956. (AKAD)

Réau, Louis: *Iconographie de l'art chrétien.* I–III. Paris 1955-1959. (AKAD)

Richter, Gert-Ulrich, Gerhard: *Mitológiai és bibliai jelenetek a művészetben.* Bp. 1994.

Ripa, Cesare: *Iconologia.* Bp. 1996. (EME-Lakatos)

Giorgio, Rosa: *Die Heiligen. Geschichte und Legende.* Bildlexikon der Kunst. Band 2. Berlin, 2003. (EGA)

Schiller, G.: *Iconographie der christlichen Kunst* 1–4. és Register, Gütersloh 1969–1980.

Szilárdfy Zoltán: *Ikonomográfia – Kultusztörténet. Képes tanulmányok.* Budapest, 2003 (EGA)

Szimbólumtár. Szerk. Pál József és Újvári Edit. Bp. 2001. (EGA)

Werner Telesko: *Einführung in die Ikonographie der barocken Kunst.* Wien-Köln-Weimar, 2005. (EGA)

Voragine, Jacobus de: *Legenda aurea.* Bp. 1990. (Heltai, IA vagy AIA, EGA)

**** Warburg, Aby M.: *MNΗΜΣΥΝΗ - válogatott tanulmányai.* Szerk. Széphelyi F. György. Budapest, 1995. (EGA)**

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy egy sor olyan alapfogalmat és képességet nyújt a hallgatóknak, amelyek fontos szerepet kaphatnak a tanulmányaik elvégzése utáni munkájukban, főként az oktatásban, múzeumok, gyűjtemények területén, örökségvédelemben, stb.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Dolgozat leadása, keresztény ikonográfia felmérő		40 %
	Az előadáson elhangzottak és a kötelező könyvészet ismerete	Írásbeli vizsga	60 %
10.5 Szeminárium / Labor			

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei
•

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja: Nem alkalmazható							

Kitöltés időpontja:
2025.05.25

Előadás felelőse:

.....

Szeminárium felelőse:

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...25.05.2025

Intézetigazgató:

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.